

NADVSE USPEŠNO SE JE KONČALA ALPINISTIČNA ODPRAVA SI.MOBIL SKI EVEREST 2000

## DAVO KARNIČAR JE SMUČAL Z EVERESTA ✓

Sanje so dosanjane, uresničen je življenjski cilj: v soboto, 7. oktobra, petnajst minut pred sedmo jutranjo uro po nepalskem času, je alpinistični smučar z Jezerskega **Davo Karničar** s smučmi, privezanimi na nahrbtniku, prišel na najvišjo točko Zemlje, na vrh 8848 metrov visokega Mount Everesta, takoj za njim pa so na vrh stopili še **Franc Oderlap** ter šerpi **Ang Dordži** in **Pasang Tensing** – prvi od obeh šerp je tokrat že sedmič stal na vrhu Everesta. Približno eno uro so bili v izredno lepem, vendar pošastno mrzlem vremenu na vrhu, potem si je Davo pripel smuč in začel zgodovinsko smučanje, ki ga je dobrih pet ur pozneje končal v baznem taboru na nadmorski višini 5350 metrov ter tako postal prvi Zemljan, ki je v enem zamahu presmučal Everest od vrha do baznega tabora.

Tudi sicer je bila slovenska alpinistična odprava »Si.Mobil Ski Everest 2000« nadvse uspešna. Poleg Karničarja in Oderlapa so dva dni pozneje, 9. oktobra, na vrh prišli še 22-letni **Matej Flis** iz Raven na Koroskem, ki je zdaj najmlajši slovenski zmagovalec Everesta, 33-letni **Tadej Golob** iz Lenarta in 24-letni **Gregor Lačen** iz Črne na Koroskem. Od šestih alpinistov, ki so bili na tej odpravi, jih je kar pet priplezalo na vrh gore vseh gor.

### PREIZKUŠANJE »PROGE«

Odprava je z brniškega letališča odšla na pot 30. avgusta, nekaj dni pozneje odletela iz nepalskega glavnega mesta Katmanduja do najbližjega poljskega letališča pod najvišjo goro in od tod peš odšla proti baznemu taboru pod Everestom. Tam alpinisti niso izgubljali časa, ampak so se takoj lotili aklimatizacijskih priprav.

Novice, ki so jih ta čas dobivali iz najbližje okolice, niso bile spodbudne: tako v Ledeneh slapu, preko katerega so se morali povzpeti, da bi višje na gori postavili višinske taborne, kot na sosednji osemtisočmetrski gori Lotse in izpod sedla Lo La, kjer je bil leta 1979 prvi višinski tabor slovenske odprave na Everest, so se prožili plazovi in se podirali seraki. Eden od ogromnih serakov je sesul lestve in podrl že pripravljeno pot preko Ledeneh slapa, piš ogromnega plazu z Lo Laja je s snegom popolnoma prekril bazni tabor. Plaz na Lotseju je umoril ruskega alpinista – člana ruske odprave, ki je z južne strani plezala na to goro, plaz je s pobočji osemtisočaka Čo Oja odnesel tri šerpe.

Potem ko je bila »pot« skozi Ledeni slap popravljena, so slovenski alpinisti skupaj s svojimi šerpami začeli na goro nositi opremo in hrano ter postavljati višinske taborne. Davo Karničar je na prvem aklimatizacijskem vzponu na goro odnesel s seboj rezervne smuč in je med aklimatizacijskimi pripravami že 25. septembra smučal iz drugega višinskega tabora v prvega, z nadmorske višine 6490 metrov 500 metrov nižje. »Ta del je najmanj problematičen,« je dejal po vrnitvi v bazni tabor, »saj je precej položen, le na številne razpoke je

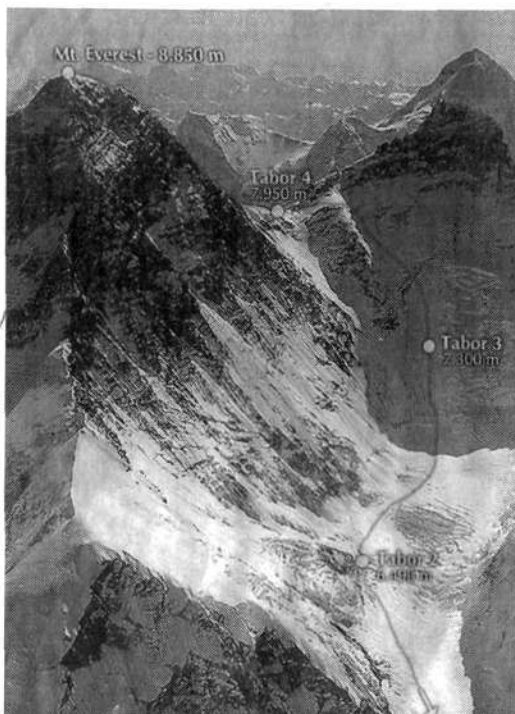


Visoko na gori, ko je bil obraz še zaskrbljen, saj delo še ni bilo opravljeno.

treba paziti. Zato se nisem oddaljeval od smeri vzpona.« Takrat je tudi ocenil, da bo ob kolikor toliko ugodnih vremenskih razmerah in ob primerni debelini snega vsekakor mogoče smučati mimo Ledeneh slapa, in sicer čisto pod pobočji Everesta, pri čemer bo zaradi ledeniških razpok in podirajočih se serakov seveda potrebna skrajna previdnost.

### DO POTANKOSTI IZDELAN NAČRT

Dne 2. oktobra, ko je bilo vreme primerno, je vodja odprave Karničar na skupni večerji v baznem taboru razložil taktični načrt, ki sta ga bila izdelala s sirdarjem, vodjem šerp. Vsak od alpinistov, ki smo tukaj, bi rad prišel na vrh Everesta, je dejal, in vsak od šesterice bo imel to možnost, s čimer je povedal to, kar je obljubil že na eni od tiskovnih konferenc pred odhodom v Ljubljani, ko je zagotovil, da alpinisti z odprave ne bodo njegovi višinski nosači. V baznem taboru je tedaj odločno povedal, da bodo poskušali priti na vrh najprej on sam z Oderlapom, Ang Dordžijem in Pasangom Tensingom, s čimer bi bil (resda samo napol, pa vendarle) uresničen glavni cilj odprave, potem pa še vsi drugi, ki bodo hoteli in mogli. Takrat je tudi dejal, da bodo vsi štirje višinski nosači, ki so bili na odpravi, šerpe torej, že naslednje jutro šli do drugega višinskega tabora, tam prespali in dan pozneje začeli na Južnem sedlu, na nadmorski višini 7950 metrov, postavljati četrti višinski tabor, ki bo izhodišče za vzpon na vrh gore. Tam so



Približno tukaj je smučal Davo Karničar – tri, štiri dni je bilo treba iz baznega tabora na vrh, nazaj je pripeljal v nekaj urah.

sklenili postaviti dva višinska šotora in ju opremiti z vsem potrebnim.

Po tem načrtu, ki se je pozneje pokazal kot zelo realen, naj bi se v sredo, 4. oktobra, Karničar in Oderlap odpravila do drugega višinskega tabora na nadmorski višini 6490 metrov, kjer naj bi prespala, dan pozneje naj bi prišla do tretjega tabora, v petek zjutraj pa naj bi skupaj z obema šerpama šla v tabor na Južnem sedlu in od tod čimprej na vrh. Karničar je po nasvetu enega od najizkušenejših slovenskih himalajskih osvajalcev **Viki-ja Grošlja** sklenil na Južnem sedlu prespati s kisikovo masko na obrazu, da bi bil kolikor bi bilo le mogoče spočit.

Natančno tako se je tudi zgodilo.

### SKOZI VROČ KOTEL V POLARNI MRAZ

Vendar sprva plezalcem ni kazalo prav rožnato. Isti dan, ko je Davo Karničar v baznem taboru razlagal načrt za vzpona na vrh, so po pobočjih gore divjali orkanski vetrovi. Šerpe, ki so s stalnimi vrvmi opremljali smer nad tretjim višinskim taborom, so morali v šotorih več ur čakati, da se je veter polegel. Kljub temu so ta dan napeli 400 metrov fiksnih vrvi, šerpe korejske odprave pa še 200, tako da je bila z vrvmi za boljšo orientacijo in za varnejši sestop gora opremljena do višine 7700 metrov. Sidrar Ang Dordži se je moral le nekaj dni prej predčasno vrniti z gore, ker je imel zaradi granuloma hud zobobol, ki pa mu ga je zdravnik **dr. Jurij Gorjanc** uspešno pozdravil. Naposled je Franc Oder-

lap staknil hudo angino, zaradi katere se ni mogel primerno aklimatizirati in do odločilnega vzpona proti vrhu ni niti enkrat prespal v tretjem višinskem taboru. Toda na dan odločitve se je počutil dovolj močan za plezanje in hojo proti vrhu. Precejšnje težave z višino pa je imel **Urban Golob**.

Slovenski alpinisti so bili za ta svoj podvig telesno izvrstno pripravljene. Karničar in Oderlap sta iz baznega tabora prišla v Zahodno globel, kjer je stal drugi višinski tabor, v komaj šestih urah in takoj po prihodu nista mogla prehvaliti tamkajšnje gorske idile: šotori so bili postavljeni na varni ploščadi, dvajset korakov od njih je izpod ledu tekel potoček, sonce je sijalo, prekrasni so bili razgledi na zahodno steno visoko zasneženega Lotseja.

Matej Flis in Grega Lačen sta v dvojki prespala kar dve noči in se pritoževala nad »neznosno vročino«: za nekaj časa imava dovolj višinskega sonca, ki peklenko žge v tem kotlu, sta dejala po vrnitvi v bazni tabor, kamor sta prinesla prve posnetke, napravljene s kamero, ki naj bi jo Davo med smučanjem z vrha nosil na čeladi. V tem taboru je prespal tudi zdravnik dr. Gorjanc, ki je sklenil imeti ordinacijo tako visoko, da bi bil še bolj pri roki, če bi bilo potrebno.

### PONOČI PROTI VRHU

V sredo, 4. oktobra, sta se Karničar in Oderlap odpravila iz baznega tabora, preplezala morilski Ledeni slap, ki je njega dni zahteval kdove koliko žrtev, in zgodaj popoldne prišla v dvojko, kjer je bilo spet peklenko vroče – popoldne sta v šotoru namerila kar 38 stopinj nad ničlo. Po dobrem spancu (ko pa je bilo seveda bistveno hladneje: ko sonce zaide, je tako, kot bi tukaj odprl hladilnik, sta dejala) sta se v četrtek, 5. oktobra, odpravila v tretji višinski tabor, ki so ga vklesali v ledeno pobočje Everesta.

Za Franca Oderlapa je bila Zahodna globel najstrašnejši del poti – več kilometrov rahlega vzpona v pravi kotlovnici in na nadmorski višini okoli 6000 metrov. Tudi Davo Karničar tega dela poti nima v lepem spominu.

V petek, 6. oktobra, sta preplezala tako imenovani Rumeni pas in prečkala Ženevski raz ter že opoldne prišla na Južno sedlo, nad katerim se dviga Južni vrh Everesta. Bila sta odlično razpoložena in sta planila po hrani, čeprav na tej višini komajda komu tekne: narezala sta si jelenove salame, jo prigrizovala s kruhom in poplaknila s čajem, ki sta si ga bila skuhala. Dve uri sta pripravljala čaje, tudi za naslednji dan, in jedla, ob petih popoldne sta se zavila v edino spalno vrečo, ki sta jo imela s seboj, da je bila njuna prtljaga lažja.

Sprva sta nameravala na pot proti vrhu po polnoči, vendar nista zdržala toliko časa. Komaj tri ure sta dremala s kisikovima maskama na obrazu, ob osmih zvečer sta se že začela pripravljati, kar je na taki višini in v tako ozko omejenem prostoru šotora razmeroma počasen postopek. Ob desetih zvečer sta bila nared. Zunaj je bila jasna in brezvetna noč. Ker je bilo pobočje poledenelo, sta si pripela dereze. Oderlap je ho-

dil v puhasti bundi, Karničar se je raje odločil za pet tanjših plasti oblačil in za vetrovko iz goreteksa, da je bil bolj gibljiv. Ob pol enajstih zvečer sta se dve dvojici, oba Slovenca in oba Nepalca, odpravili na pot proti vrhu.

Kot je potem iz baznega tabora poročala dopisnica Slovenskih novic in Dela **Maja Roš**, je bil proti delu gore, imenovanem Balkon, sneg trd, proti Južnemu vrhu so se predirale klože, na poti je bilo tudi veliko razpok, nožasto oster greben med Južnim vrhom in Hillaryjevo stopnjo, najtežavnejšim in strmim delom skoraj dobesedno tik pod vrhom gore, je bil zašiljen. »Cepin zapičiš naravnost v Tibet,« se je pozneje šalil Davo.

Pod Hillaryjevo stopnjo, ko je bilo najbolj mrz, saj je bila zgodnja jutranja ura, se je Karničar samo toliko javil bazi, da je sporočil, kako mrz je in kje so. Vendar četverica niti tam ni imela nobenih težav, saj so korejski alpinisti tam pustili napeljane stalne vrvi.

### VSEKOZI TVEGANO SMUČANJE

Že petnajst minut pred sedmo jutranjo uro, tako zgodaj, kot ni nihče pričakoval, je v soboto, 7. oktobra, Davo



Davo Karničar in Franc Oderlap na vrhu Everesta – še nekaj trenutkov in začelo se bo zgodovinsko smučanje.

Karničar sporočil, da »sem na najvišji možni točki, kjer sem sploh lahko«. Iz štirice so štirje alpinisti tako do vrha potrebovali samo osem ur.

## namesto komentarja

# DRUŠTVA, VELIKA IN MAJHNA

Kakšna planinska društva, velika ali majhna – to je zdaj vprašanje! Medtem ko so nekateri najtrdneje prepričani, da je v slogi moč in da lahko predvsem z združenimi močmi dosežemo skoraj vse, kar smo si zamislili, so drugi enako mnenja, ki sloni na izkušnjah, da lahko o zadevah svojega okolja učinkovito odločajo predvsem ljudje, ki do potankosti poznajo območje svojega delovanja.

Slišati je že bilo, tudi na najpomembnejših slovenskih (in tudi drugih) planinskih zborovanjih, da je nesmiselno drobiti moči, kajti združeni da bi lahko dosegli mnogo več. Vendar nekatera največja slovenska planinska društva kažejo, da to vedno ne velja. Resda imajo ta društva vse odseke in vse dejavnosti, ki naj bi jih imelo »kompletno« planinsko društvo, toda na letnih občnih zborih se od nekaj tisoč članov zbere kakšnih sto ali morda nekaj deset več planincev, med katerimi so poleg predstavnikov odsekov in dejavnosti še redki, ki pričakujejo srečanje s planinskimi tovariši, s katerimi se že sicer redno srečujejo na izletih. Poročevalci v skladu s pravilnikom odrecitirajo svoja poročila, ki jih komajda kdo posluša, potem je veselica, na kateri so navadno do zadnjega le pripadniki že sicer homogenih izletniških skupin.

Krivični bi bili, če bi delovanje velikega društva zožili na slabo obiskani občni zbor. V velikih društvih navadno izredno uspešno delujejo nekateri odseki, vendar le toliko časa, dokler je v njih gonilna moč nekdo, ki mu je kaj do planinstva; ko odide, navadno ugasne tudi tako delovanje.

Prav tako je bilo slišati, tudi na najpomembnejših slovenskih planinskih zborovanjih, da je treba podpirati predvsem taka društva, ki so zrastle iz svojega okolja, ki imajo v njem najpogosteje zagotovljena sredstva za delovanje in ki združujejo navdušene planinske delavce, na katere se je mogoče vsak trenutek popolnoma zanesti. Taka društva po članstvu sicer niso prav številna, v najboljšem primeru imajo nekaj sto članov, vendar njihova vodstva za občne zборе v svojem kraju komajda najdejo primerno veliko dvorano, ker se jih udeležujejo pravzaprav vsi člani. Najpogosteje ta društva sicer niso tako »kompletna« in nimajo prav vsega, kar bi bilo mogoče imeti, vendar so bistveno pomembnejši dejavniki krajevnega življenja kot največja društva v največjih mestih.

Kaj naj bi torej slovenska planinska organizacija predvsem podpirala, velika ali majhna društva, združevanje ali lokalno specializirana društva?

Na planinsko področje bi morda lahko prenesli neko nedavno razpravo iz povsem drugačnih krogov, ko je nekdo dal nad vse ustrezno primerjavo: niti slepiča zdravnik ne operira vsakemu enako, čeprav gre za rutinsko operacijo, ampak prej zahteva preiskave, saj so pri posegu pomembne posebnosti, ki so pri vsakem človeku drugačne. Isto velja za večje celice družbe, torej tudi za planinska društva: dobro je treba poznati vse okoliščine, da bi se lahko pravilno odločili.

Marjan Raztresen

Imeli so fantastičen razgled: na sosednji Lotse in na Makalu, na vse sosednje vrhove, kar jih je, in ni jih malo, in na tibetansko visoko planoto ter na ledenike pod goro. Jasno je bilo, vendar peklenko mrzlo.

Uro dolgo so bili na vrhu. Najprej so se razgledovali, potem so brez prestanka fotografirali, nato se je Davo začel pripravljati na spust s smučmi. »Vse sem napravil, da bi se podvig končal uspešno,« je dejal, »zato sem se na vrhu odločil za kolikor je le mogoče bistro glavo, za smučanje do Južnega sedla z dodatnim kisikom.« Pripel si je smuči, še enkrat pregledal vse podrobnosti, od katerih bi bilo lahko odvisno smučanje, in se odločno pognal po strmini.

Oba šerpi sta z odprtimi usti strmela za njim: še nikoli v življenju nista videla smučanja.

Vršni greben, ki je bil zaradi močnega vetra pokrit z zbitim snegom, je Davo presmučal brez vsakih težav, sledila je Hillaryjeva stopnja, 15-metrski skalni skok, kjer je sicer le redkokdaj sneg, to pot pa ga je bilo bistveno več kot običajno. Na vrhu te stopnje, ki bi bila lahko odločilna za njegovo smučanje več kot 3500 višinskih metrov v globino, se je proti vsem svojim načelom z



Takole na Hillaryjevi stopnji: če je že kje kaj snega, je vsenaokrog prepadna strmina – in tukaj je bilo treba smučati.

vponko, ki je bila na koncu kratke varovalne vrvi, pripel na fiksno vrv, napeto prek stopnje, in s smučmi bočno zdrsel preko stopnje. Prav teh nekaj metrov je bilo najbolj problematičnih na celotni poti z vrha do baznega tabora; če jih ne bi zmožel, če tam ne bi bilo snega, bi projekt propadel.

»Bilo je karseda tvegano,« nam je dan po vrnitvi v dolino po telefonu povedal iz baznega tabora. »Na desno je bila nekaj tisočmeterska prepadna stena, preko katere bi padel v Tibet, na levo ozka in strma skalnata stopnja, ki se je iztekla na strmine proti Južnemu vrhu. Nič nisem hotel tvegati.« S kisikovo masko na obrazu in varovan je oddrsel proti Južnemu sedlu.

Niti kamere na čeladi ni vzel s seboj, ker je bila pretežka in bi mu lahko otežila ali celo onemogočila smučanje. Prvih nekaj deset metrov smučanja z vrha je posnel šerpa Pasang Tenzing, začetno smučanje so posneli tudi s Kala Patarja, skoraj 6000-metrskega hriba na drugi strani ledenika Kumbu pod Everestom, kjer

je bila slovenska snemalna ekipa, od Južnega sedla dalje je precej svojega smučanja s kamero na čeladi posnel Davo sam.

## SREČANJE Z MRTVIM ALPINISTOM

Vendar s tem nevarnosti za srečen izid smučanja še ni bilo konec. 15-metrski stopnji je sledil oster snežni greben, takrat zasut s suhim in težko obvladljivim snegom, ki se blago spušča do Južnega sedla, temu pa z južnega vrha 50-stopinjska strmina, sredi katere je bila napolnjana fiksna vrv, zaradi katere je bilo Davovo smučanje bistveno omejeno; tej vrvi se je moral izogibati, da se ni zapletel vanjo, kar bi bilo lahko zanj usodno. Z Južnega vrha so poleg tega grozili kložasti plazovi, ki bi jih smučar s smučmi lahko prerezal. Do Balkona je moral nadalje iskati prehode, kjer je bilo dovolj snega.

»Na podlagi podatkov, ki sem jih zbiral več let, sem imel neprestano pred očmi vsakršna dogajanja, ki bi jih lahko pričakoval,« je pozneje pripovedoval Davo Karničar. »Vse je bilo skoraj tako, kot sem si zamišljal, presenečenje je bila samo strmina med Hillaryjevo stopnjo in Južnim vrhom, kjer sem pričakoval ne prestrm greben, šokirala pa me ni strmina, ampak struktura snega, ko mi je spodnašalo smuči, namesto da bi z njimi zarezal v greben. Nevarnost zdrsa je bila velika.«

Po četrtem višinskem taboru je bilo še nekaj dokaj nevarnih strmin, v vpadnici Lotsejevega ozebnika je bilo več klož, ki bi se lahko sprožile, skoraj kilometer visoko je do 6800 metrov višine prevladoval grobozrnat sneg. Nekoliko pod tretjim višinskim taborom je Davo srečal zdravnika dr. Gorjanca, ki je nekoliko dehidriranemu smučarju dal vitaminski napitek, še malo nižje so ga pričakovali kolegi Urban in Tadej Golob, Matej Flis in Grega Lačen, ki so bili namenjeni proti vrhu.

V šestkilometrski Zahodni globeli ni imel večjih težav, precej več jih je bilo med Zahodno ramo Everesta in visokim Everestovim sosedom Nuptsejem, kamor se sesuvajo ledene in snežne gmote z obeh gorá. Ko je opazovalcem iz baznega tabora za precej časa izginil izpred oči in ko so se nekateri že ustrašili, da se mu v ledenem labirintu okoli Ledenege slapa ni kaj zgodilo, se je nenadoma prikazal: temna pika je drsela med seraki, med skalami in visečimi plazovi, po belem pobočju, med turkiznimi ledenimi balkoni, med črnimi granitnimi skalami in se nenadoma ustavila nad široko ledeniško razpoko, jo preskočila in izginila med skalami.

Nedolgo zatem je smeje se, s poglobljenimi gubami na licih, z ožganim obrazom, žarečih oči in vidno utrujen prismočal v bazni tabor: »Sesul se bom od utrujenosti,« je dejal, »ampak presmučal sem ga le!«

Ko se je napil in ko so mu sneli smuči, je povedal, kako se je po napornem vijuganju ustavil nad četrtem višinskim taborom, da bi globlje zajel sapo. Sopal je in zdelo se mu je, da stoji na nekakšni grbini. Pogledal je pod smuči – in videl, da stoji na prsih davno zmrznjenega človeka. Natančno je videl kolena, ki so štrlela iz snega, odskočil je, se še enkrat ozrl, pomóčil za dušo pokojnika in odpeljal dalje. Ang Dordži je bil prepričan, da je glede na lego to skoraj gotovo vodja komercialne



Vsenaokrog sami visoki hribi – vendar je treba gledati večina le pod noge, saj bi pa dec pomenil katastrofo.

odprave **Scott Fischer**, ena izmed osmih žrtev strašnega snežnega neurja nad Everestom leta 1996. Ta dogodek je Dava sicer prizadel, vendar si je takoj dopovedal, da je to pač tudi nekaj, kar sodi k najvišji gori na svetu.

#### SEDEM VZPONOV NA VRH GORE

Franc Oderlap, Ang Dordži in Pasang Tenzing so bili tedaj še v tretjem višinskem taboru in so dan pozneje prišli v bazni tabor na ledeniku Kumbu, prav tako so bili tedaj v tem taboru alpinisti Gregor Lačen, Tadej Golob in Matej Flis, ki so se v nedeljo že ob devetih zvečer v soju baterij odpravili iz četrtega višinskega tabora na Južnem sedlu proti vrhu. Iz baznega tabora so namreč zaradi lepega vremena odšli na goro le dva dni za Karničarjem in Oderlapom, preostala dva šerpi, ki sta bila s slovenskimi alpinisti, pa sta bila preutrujena, da bi šla z njimi. Tako so trije Slovenci proti vrhu odšli sami.

Ko je bila trojica na Južnem sedlu, se je vreme začelo slabšati in v baznem taboru je celo rahlo snežilo. Zato je sirdar slovenske odprave trem alpinistom svetoval, naj se proti vrhu odpravijo čimprej. Tako so iz štirice odšli že ob devetih zvečer in bili nekoliko po sedmi jutranji uri na vrhu. Davo Karničar je vso noč bedel pri sprejemniku, da bi jim svetoval, če bi imeli kakršnekoli orientacijske težave, vendar se niso oglasili. Snemalec odprave **Janez Štucin** jih je sedem minut čez sedmo zagledal, ko so bili na vrhu, vendar so se oglasili šele pol ure pozneje: zaradi hudega mraza niso jemali radijskih postaj izpod puhaštih oblacil. Bili so zadovoljni, vendar hudo utrujeni.

Le nekaj dni pozneje nam je Grega Lačen v Ljubljani pripovedoval, da so vsi trije v četrtem višinskem taboru spali pod kisikovimi maskami in da so ponoči ob dihanju dodatnega kisika v redu napredovali proti vrhu,

med njimi pa da je bil najmočnejši Tedi Golob. Na vrhu so se zaradi mraza zadržali razmeroma kratek čas, potem so prav tako s kisikovimi maskami na obrazu začeli sestopati. Ko je Golob na Južnem sedlu odvrigel masko, je zaradi pomanjkanja kisika očitno doživel hud šok. Zaostal je in pozneje povedal, da je zdrsnil po zasneženem pobočju, se valil in prevračal po njem, nahrbtnik mu je snelo z ramen in mu ga odneslo poldrug kilometer nižje, kjer so ga dva dni pozneje našli, sam je taval po strmini in po radijski postaji sporočil v bazni tabor, da ne namerava nadaljevati poti...

Položaj je postajal dramatičen. Nekako so ga pregovorili, naj nadaljuje pot, dva šerpi sta ta čas odšla proti tretjemu višinskemu taboru, kamor se je zatekel tudi Golob, medtem ko sta Flis in Lačen sestopila še tabor nižje in tam prespala.

Že v tretjem višinskem taboru je Grega Lačen sezul čevlje, kajti na poti na goro je nenadoma začutil, kot da mu je obe nogi od gležnja do prstov preplavila nenavadna bolečina. To, kar je videl, ga je navdalo z grozo: vsi prsti so bili beli kot vosek, pomrznjeni torej. Ko je to povedal v bazni tabor, so mu zabičali, naj si nemudoma obuje čevlje, ker jih sicer ne bo več spravil na zatečene noge, bos pa seveda ne bo mogel priti z

Davo Karničar bo že letošnjega decembra odpotoval v Nepal na pogovore s tamkajšnjim ministrstvom za turizem. Nepalci nameravajo prihodnje leto urediti nekaj gorskih pobočij za heliski in odpreti smučarsko šolo, ki jo bo s svojo blagovno znamko vodil Jezerjan Karničar. Decembra si bo ogledal nekaj predelov okoli vasice Kumdzung in nad Pokaro.



Pustolovščina za 21. stoletje se je srečno in uspešno končala, srečni in že spočiti Davo Karničar je po prihodu v bazni tabor prvi čestital na smrt utrujenemu Tadeju Golobu.



Ko je Grega Lačen prišel v bazni tabor, mu je zdravnik takoj oskrbel omrzlo levo nogo in mu jo dal v hiperbarično komoro.

gore. Storil je, kot so mu svetovali, in si s tem rešil življenje. Naslednji dan sta z **Matejem Flisom** z Raven na Koroškem, ki je z 22 leti postal najmlajši Slovenec na Mount Everestu, prišla v bazni tabor, kjer je Lačna takoj vzel v oskrbo dr. Gorjanc.

Naslednji dan je v bazo prišel še zelo utrujen in močno dehidriran Tadej Golob. Tako se je zdravnik odločil, da Lačen in Golob naslednji dan z njegovim spremstvom s helikopterjem odletita v Katmandu, v četrtek, 12. oktobra, pa je Lačen že priletel na letališče v Celovec in se naslednji dan oglasil v kliničnem centru pri **dr. Igorju B. Mekjaviču**, ki ga je skupaj s kolegi natančno pregledal, mu dal predvsem levo nogo v hipobarično komoro in poskusil vse, da bi mu ohranil predvsem najbolj poškodovana palec in drugi prst na levi nogi.

## VSI SLOVENSKI OSVAJALCI EVERESTA

Natančno je znano, koliko ljudi je od leta 1953, ko sta Novozelanec Sir **Edmund Hillary** in šerpa **Tenzing Norgaj** kot prva na svetu stala na Mount Everestu, priplezalo na najvišjo goro sveta. Prav tako je natančno znano, koliko Slovencev je bilo na najvišji gori sveta od leta 1979, ko so maja tistega leta pri kitajski piramidi, ki je takrat še stala na vrhu gore, stali najprej **Andrej Štremfelj** in **Nejc Zaplotnik**, nekaj dni pozneje pa še **Stane Belak Šrauf**.

Skoraj natančno deset let pozneje, leta 1989, je kot član mednarodne makedonske odprave na Sagarmato, kot Nepalci imenujejo Mount Everest, prišel **Viki Grošelj**, ki je imel takrat še v načrtu priplezati na vrhove vseh 14 osemtisočakov, kolikor jih je na Zemlji, vendar je nekaj let pozneje odnehal pri številki deset, kar je vsekakor izreden dosežek, s tem številom osemtisočakov »v žepu« pa je na tem področju absolutni slovenski rekorder in zelo pri vrhu svetovnega seznama zbiralcev osemtisočakov.

Leta 1990 sta šla z mednarodno odpravo Alpe Adria, ki jo je na najvišjo goro sveta organiziralo Slovensko planinsko društvo iz Trsta, zakonca iz Kranja **Marija** in **Andrej Štremfelj**. Andrej je bil takrat že drugič na vrhu Everestu, Marija je bila prva (in je še vedno edina) Slovenka na tej gori, oba skupaj sta prvi zakonski par na svetu, ki je bil skupaj na najvišji točki našega planeta. Istega leta in z isto odpravo je bil na vrhu gore tudi **Janez Jeglič**, ki se leta 1997 ni vrnil s sosednjega Nuptseja.

Prvi Slovenec, ki je brez dihanja dodatnega kisika prišel na Everest, je bil **Pavle Kozjek**, ki se je tega podviga lotil s severne, tibetanske strani. Dne 22. maja 1999 je **Aco Pepevnik** kot prvi Slovenec in kot član mednarodne hrvaške odprave preplezal severovzhodni greben gore in v hudem vetru prišel na vrh, dan pozneje mu je sledil še Kozjek.

Do letošnjega leta je bilo torej na najvišji gori sveta osem Slovencev, letošnjega oktobra se jim je pridružila še peterica.

## KDO JE PRVI SMUČAL Z VRHA

Le kakšen dan po rekordnem smučanju Dava Karničarja z vrha gore se je v Bolzanu (Bozen) oglasil Južnotirolec **Hans Kammerlander**. Pomota, je dejal, prvi, ki se je smučal z vrha Everestu, sem bil že leta 1996 jaz in o mojem smučanju je takrat pisal ves svet. Čestitam sicer Davu Karničarju za izjemen uspeh, vendar moram poudariti, da pač ni bil prvi. Na vrh sem takrat prišel popolnoma sam, je dejal, brez uporabe dodatnega kisika, in sicer v rekordnih 17 urah, z vrha pa sem odsmučal v bazni tabor.

Ta njegova trditev drži le deloma. Nedvomno je bil Kammerlander prvi človek, ki je s smučni stal na vrhu Everestu in se z njega tudi odpeljal na severno, tibetansko stran gore, kjer je pred nekaj leti nameraval smučati tudi Davo Karničar, vendar je moral poskus zaradi izjemno slabih vremenskih razmer opustiti. Na nadmorn-

ski višini 8500 metrov, kar je splošno znano, je Kammerlander leta 1996 smučil snel, sestopal peš in si smučil spet pripel na višini 7800 metrov, od koder je prislučal do baznega tabora, ki je na severni strani gore na nadmorski višini 6400 metrov.

Res je, da je bil prvi, ki je odsmučal z vrha Everesta, vendar ni smučal do baznega tabora pod goro, ampak je peš sestopal tam, kjer je bilo za smučanje bodisi pretežavno bodisi v smeri, ki si jo je izbral, ni bilo dovolj snega. Prvi na svetu, ki mu je v celoti uspelo smučanje čisto z vrha najvišje točke sveta do baznega tabora pod

goro (ki je, mimogrede, na južni, nepalski strani skoraj 1000 višinskih metrov nižje, kar pomeni, da je bila Karničarjeva proga bistveno daljša od Kammerlanderjeve, ki pa je niti ni v celoti presmučal), je torej Slovenec Davo Karničar z Jezerskega.

Med alpinističnimi smučarji, ki so doslej poskušali smučati tako, kot je v celoti uspelo Karničarju, je bil leta 1992 Francoz **Pierre Tardivel**, ki je z nepalske strani prišel do Južnega vrha Everesta in ugotovil, da višje od tod (predvsem prek Hillaryjeve stopnje) takrat ne bi bilo mogoče smučati, zato si je na Južnem vrhu pripel smučil in se odpeljal proti baznemu taboru.

NA ODPRAVI V JANAK HIMAL SE JE SMRTNO PONESREČIL ANDREJ MARKOVIČ

## PREZGODNJI GROB V HIMALAJI

Istega dne, ko smo Slovenci slavili izjemen smučarski spust Dava Karničarja z vrha Mount Everesta, se je v najbolj oddaljenem kotičku Himalaje, v pogorju Janak Himal na meji med Nepalom, Tibetom in Sikimom, zgodila tragedija. Med plezanjem po pobočju 7483 metrov visokega Džongsang Peaka se je smrtno ponesrečil 24-letni alpinist **Andrej Markovič** iz Novega mesta.

Prve novice, ki niti do trenutka, ko to precej pozneje poročamo, niso izčrpnije, sporočil pa jih je vodja slovenske alpinistične odprave v Janak Himal, **Andrej Štremfelj** in jih je posredovala Planinska zveza Slovenije, so nadvse skope. Potem ko sta Andrej Markovič in soplezalec **Urban Ažman** iz Gorij po preplezani prvenstveni smeri prišla na vrh sedemtisočmeterske gore in se vračala z nje, se je Andreju pri spuščanju z vrvoj izpulilo sidrišče, izpulil se mu je snežni klín, »sablja«, in omahnil je v globino.

Pretreseni tovariši iz odprave so se še isti dan odločili: nesrečnega alpinista so prinesli nad bazni tabor, zložili na kraju, varnem pred plazovi, iz skal grob, ga položili vanj in nanj naložili skal, ki jih je tja dol izpod vrha poslala gora.

Ta gorski predel je namreč eden od najbolj odročnih v Himalaji, o čemer zgovorno priča podatek, da so bili Slovenci to pot nasplohi prvi, ki so se z nepalske strani lotili sedemtisočakov Džongsang Peaka (7483 m), Patibare ali Pyramid Peaka (7123 m) in Kiratčulija ali Tenta (7365 m).

Andrejeva mati in dekle bosta skupaj z novomeškimi alpinisti prihodnje leto obiskali Andrejev grob.

Andrej Markovič je že pri šestnajstih letih začel plezati na umetni steni pod novomeškim kandijskim mostom. To je bil sprva samo šport, kmalu so ga začele zanimati gore in prave visoke stene. Po opravljeni maturi na novomeški gimnaziji se je za teden dni preselil v Vrata, kjer je brez prestanka plezal. V enem od teh dni je po treh različnih smereh priplezal na vrh Severne triglavske stene in na vrh Triglava. Rad je imel tudi gore okoli Tamarja in morda ni naključje, da je le nekaj dni pred zadnjim odhodom v Himalajo lastnico podjetja Vrh iz Trziča **Zdenko Globočnik**, ki mu je kot perspektivne-

mu mlademu alpinistu že drugo leto nudila sponzorsko pomoč, peljal na plezanje Raza Jalovca.

Ko je bil pred nekaj leti skoraj popolnoma brez denarja, vendar z veliko volje, da bi preplezal katero od lepih smeri, spet v Tamarju, je prespal kar v tamkajšnji kapelici. Ko ga je videl oskrbnik koč v Tamarju, mu je ponudil prenočevanje pod planinsko streho, kar pa je Andrej sprejel šele po dolgotrajnem prigovarjanju.

Od leta 1996 je bil vsako leto na kateri od velikih odprav v tujih gorah, v Himalaji, Sečuanu ali Peruju. Poleg tega je imel izjemne vzpone v Centralnih Alpah, v Grandes Jorasses z Urbanom Ažmanom, na primer. Še predvsem je bil ponosen, ko mu je uspelo samemu preplezati izjemno zahtevno smer Peklenska pomaranča v Rzeniku. Če mu ta nesreča ne bi prekrizala vseh življenjskih načrtov, bi se brž ko bi bilo mogoče s kolesom odpravil v Centralne Alpe, kjer je bila njegova velika želja potegniti črto pod alpsko trilogijo, preplezati severne stene Matterhorna, Eigerja in Grandes Jorasses, česar se lotijo in kar uspe le najboljšim alpinistom.



Prezgodnji grob v Himalaji: Andrej Markovič